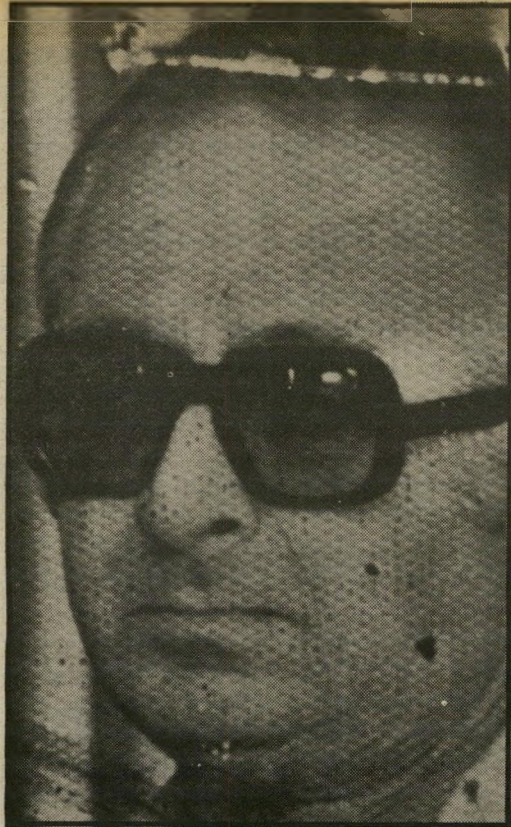

דויד אוסטרובסקי:

„היינו 400 איש מהארץ בבריגדה הבינלאומית!“

השבוע מלאו 50 שנה למלחמת האזרחים בספרד. קומוניסטים וסוציאליסטים מכל העולם נאספו לספרד להילחם נגד הפאשיזם. הרוסים שלחו אנשים לספרד, וכך גם היטלר ומוסוליני. המלחמה נמשכה 36 חודשים, מיוני 1936 ועד פברואר 1939.

מנינו לדויד אוסטרובסקי, שהיה בין אנשי ארץ-ישראל שיצאו לספרד. מי היו היוצאים, למה יצאו וכמה היו? אני יצאתי עם עורך-הדין שמואל סגל ועוד קבוצה של אנשים, כולם קומוניסטים. כ־400 איש.

● **מדוע נסעת לספרד?**
הייתי בין אלה שהורחקו מן המפלגה הקומוניסטית בארץ, בשל חילוקי-דעות. הערבים שמו פצצה בבית-קולנוע בחיפה. אנחנו, קבוצה של קומוניסטים יהודיים, חשבו שהפעולה הזו אינה צודקת, ואילו הערביסטים שבמפלגה חשבו אחרת. הרחיקו אותנו מן המפלגה, והאשימו אותנו שאנחנו „שפיונים“ של האמריקאים.

מצד אחד היינו מנודים מהמפלגה, ומצד שני נחשבו כעוכרי

ספרד

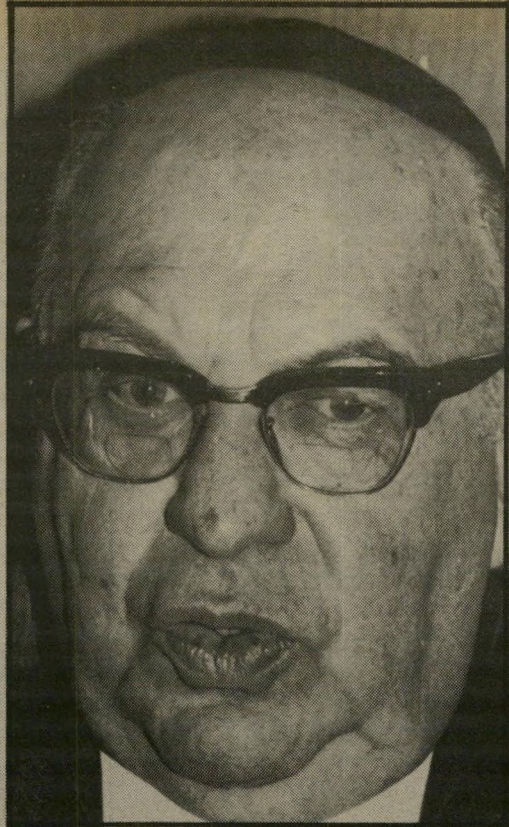
העם היהודי. היינו מאמינים גדולים, והיתה ספרד. ספרד היתה אירוע בלתי-רגיל, אז יצאנו לשם. להוכיח שאנחנו לא שפיונים, ולעשות את מלאכת-הקודש — להילחם בפאשיזם.

● **איך נסעתם לספרד?**
הייתי שלוש שנים בכלא. כך שכסף לא היה לי. הסוכנות היהודית רצתה להתפטר מאיתנו, ושילמה לנו את הוצאות הדרך. יצאנו באונייה מחיפה לצרפת. המפלגה הקומוניסטית הצרפתית התנהגה אלינו אחרת מהמפלגה כאן. הם אירחו אותנו שבועיים. ראינו את תערוכת-האמנות הבינלאומית, שהיתה אז בפאריס, פגשנו אנשים, וכעבור שבועיים עלינו לרכבת ונסענו דרומה. עברנו ברגל את הרי הפירינאים, לעיירה קטנה בשם פיגורארס.

● **מי יצא איתכם מפאריס?**
קומוניסטים מכל העמים. בולגרים, יוגוסלבים, רומנים, כורדי פחם פולניים ועוד.

● **מתי הגעתם לספרד?**
לא הייתי בין הראשונים. הגעתי ב־1937, ונלחמתי 24 חודש. הצטרפתי לבריגדה ה־13. בריגדה שהיתה מורכבת מפולנים ורוסים, ונקראה הבריגדה הסלאבית. אני יליד רוסיה, ומובן שהצטרפתי אליהם.

● **ומה התחושה היום, אחרי 50 שנים, על מיל-חמתי-ספרד?**
כשלעיתים רחוקות אני חושב על מלחמת-ספרד, אני תמה אם זה היה או לא היה. זה נראה לי אפוקליפסה.

ד"ר יוסף בורג:

„היהודים לא העזו להתקרב אל האיציטדיונים!“

בין כל אירועי הספורט המועברים אלינו כל יומיים בטלוויזיה, ובין המונדיאלים למיניהם, נזכר מישהו שבדיוק השבוע מלאו 50 שנה לאולימפיאדה המפורסמת שנערכה בברלין ב־1936. ושבה ניצח באחד המוקצעות הספורטאי הכושי ג'סי אוונס. ונתן נוק-אאוט לתאוריית הגזע הלבן שפרחה אז תחת שליט גרמניה. אדולף היטלר (ראה הנדון).

מה היתה האווירה בברלין באותם הימים — שאלנו את מי שהיה אז דוקטור צעיר, והיום הוא הד"ר יוסף בורג. לגויים בברלין היתה אורה ושימחה וצהלה וששון ויקר. אנחנו, היהודים, לא השתתפו עוד בשמחות. חוקי-הגזע כבר פעלו.

ספורט

ויהודי התראק כמה שאפשר מכל אירוע. ● **ובמובן, לא היו יהודים בין הספורטאים?**
לא בין הספורטאים הגרמניים, אבל נדמה לי שהיו יהודים בין הספורטאים האמריקאיים שבאו להשתתף. אני כבר לא בטוח גם בזה.

● **אתה וחבריך לא ראיתם שום תחרות, לא נכנסתם כלל לאיצטדיון?**
לא העזנו להתקרב לאיצטדיון, אבל מרחוק רחוק יכולנו, לפעמים, לראות אנשים רצים. היום אני כבר לא זוכר, כמובן, מי רץ ומי ניצח.

● **האם גם העיתונות חגגה? מה, למשל, היה כתוב בעיתונות הגרמנית על ניצחונם של ג'סי אוונס?**
העיתונות הגרמנית כולה, באותה תקופה, כתבה בדיוק מה שאמר לה לכתוב. אני הפסקתי לקרוא אותה, וקראתי רק עיתונות זרה, באנגלית, בצרפתית וגם בהולנדית. אני באמת לא זוכר מה כתבו הגרמנים על אוונס, אבל ידוע היה לכל שהיטלר מאוד לא אהב את הניצחון הזה, וגם יצא האיצטדיון כדי לא לראות איך הוא מקבל את הפרס או הגביע.

● **מה אתה עשית בברלין באותם הימים?**
כבר הייתי דוקטור מאוניברסיטת לייפציג, ועשיתי את הבחינות להסמכתי כרב. עברתי גם בתנועה הציונית-הריתית. והייתי האחראי מטעם התנועה כלפי הגסטפו.

● **בלומר?**
היית צריך לדווח להם איזה שירים ברוק נשיר בערב-שבת, ואיזה מרצה ירצה, ועל מה בדיוק הוא ירצה, וכך הלאה וכך הלאה.

דויד ליבאי:

„נסיוני עם ועדת בייסקי מורה שעדיפה המישטרה!“

באותו השבוע שבו התפטרה מישפחת רקנטי מהנהלת בנק-דיסקונט, בעיקבות המלצותיה של ועדת-בייסקי, נדחתה ההצעה להקמת ועדת-חקירה בפרשת-השב"כ. לכן הוחלט על חקירת המישטרה.

יושב-ראש הוועדה לביקורת-המדינה של הכנסת, דויד ליבאי, שלח למען יישום המסקנות של ועדת-בייסקי, הפתיע והיה מהמתנגדים לוועדת-החקירה בפרשת-השב"כ. הוא תמך חד-משמעית בחקירה מישטרית. שאלנו אותו, האם נכוה מהמאבק הממושך ליישום מסקנות דוח-בייסקי ולכן בחר בדרך חקירה שונה?

אלה הם שני מיקרים שונים — מישפחת-רקנטי ופרשת-השב"כ. מנסינו מהטיפול ברוח-בייסקי למרתי, שבכוחה של ועדת-חקירה לחלק ציונים, ותו לא. זה לא רק מפני שאין לה שיניים. והיה ומסתבר שכפרשת-השב"כ נעשתה עכירה פלילית — אז מה? בכוחה של חקירה מישטרית לטפל בכך.

● **אתה באמת סבור כך? יש הגורסים כי חקירת-המישטרה תהיה, במיקרה מיוחד זה, מריחת הפרשה.**
או הם אינם צודקים, הפעם. זוהי חקירה מיוחדת, יוקרתית. מנסינו כמישפטן, אני מכיר את המישטרה. למישטרה יהיה,

חקירות

להערכתי, עניין מיוחד להוכיח את יכולתה בחקירה הזאת. הסיכוי הוא שבסופו של דבר תגיע החקירה ככל זאת לבג"ץ.

● **הכיצד?**
כפרשה הסכוכה הזאת, עם תום החקירה, תמיד יהיה צר בלתי-מרוצה. בגלל חומרת העניין, יש להניח שהצד הזה יפנה ליועץ-המישפטי לממשלה ולבית-הדין המישפטי-הגבוה-לצדק, כדי שיברקו את המלכיה-החקירה. בגלל הסבירות הגבוהה שהעניין יטופל בבג"ץ — טועה מי שחושב שהחקירה תמרח את העובדות. להיפך: למישטרה יהיה אינטרס לחקור את הפרשה בדרך היסודית והטובה ביותר.

● **כמישפטן, אתה סבור שזוהי דרך-החקירה האידאולוגית לפרשה?**

כן. תמכתי במלכתחילה בחקירה מישטרית. מהרגע שהיועץ המישפטי לממשלה סבר שיש כאן יסוד לחשוב שנעשו עבירות חמורות — התנגדתי לחיפוש אחרי ררכי-חקירה עוקפות. הדרך היחידה לטפל בכך היא במישטרה.

חוץ מזה, ממילא ניתן להפעיל ועדת-חקירה ממלכתית שתטפל בנעשה בשב"כ. הרברים לא סותרים זה את זה. למישטרה יש הכלים המתאימים לטפל בפרשה: החל בציתותים, דרך שימוש בפוליוגרף וכלה בחוקרים מעולים.

אני גם נגר הדיעה שצריך היה לגייס חוקרים מיוחדים למשימה הזאת. למישטרה יש חוקרים מעולים, האמונים על מלאכתם, וזה רק יפגע באווירה ובעבודה. המישטרה, כפי שאני מכיר אותה כיום, מהיכרותי היומיומית עימה, היא-היא הכלי המתאים ביותר לחקירת הפרשה.